עד: ביצד צולין פרק שביעי פסחים

שאני לב דשיע. גרלה דכל שכן דמבחוץ הוא יותר שיע וגרלה לריב"ל דדוקא לגבי דם דסמיך אמרינן דשיע אבל לענין שמנונית דליסורא לא דמפעפע ולא אמרינן שיע ולהכי גבי נב לא קתני שאוסר ואינו נאסר כדקתני [ד] גבי כבד והתם טעמא לאו משום דשיע אלא אידי שהיא טרודה לפלוטו לא בלעה [א] ומיהו אור"י בשם ר"ת דהא דמסקינן שאני לב דשיע דיחויא בעלמא הוא [ב] וכרבה פסקינן בסמוך דמולייתא שריא [ג]:

טפלו ליה בר אווזא. פירש בקונטרס דהיינו פשטיד"א ואומר ר"ת וריב"א דלשון טפל לא משמע הכי דמשמע דהיינו טיתה כמו בנות עשיריס טופלות אותן בסולת (לעיל דף מג.) ועוד דבפשטיד"א לא אמרינן כבולעו כך פולטו דחזינן דלא פלטי שמקום מושבם יבש בתנור [ד] על כן נראה דהיינו מה שרגילים לטוח בעיסה בצלילתה רכה ורגילים לעשות סביב קורקבנים ובני מעיים שמשימין אותם בשפוד וטחין סביבותן בעיסה רכה כעין פרפיי"ש: **מאן דאסר אפילו פומיה לתחת.**

אף על גב דאמרינן לעיל שאני בית שחיטה דמחלחל ושרי אף על גב דלא אמרינן כבולעו כך פולטו שאני התם שהחלל רחב ביותר ולא דמי לפומא דמולייתא: **וכן ביעי.** פי' בקונטרס דאסמיקו ובתוס פי' כן משום דפירש רבינו חננאל דאיכא עלייהו קרמא דאסור משום דמא דבאמרינן בגיד הנשה (חולין צג.) ה' קרמי הוו דביעי כו' משום דמא: **אסמיק** חלייה **אסור.** פירש בקונטרס מוהל היולא ממנו כשחותכו ולא גרסינן הוא וחלייה וקשה לר"י דהיכי דמי אי נגלה בשר כל צרכו אף המוהל מותר דלא גרע ממלחיה דאמרינן לעיל דאפילו לקדירה שפיר דמי ואי לא נגלה כל צרכו אמאי בשר מותר מדלא גריס הוא משמע דבעי למימר דבשר שרי ותימה למה יהא מותר [ה] אע"ג דדם האבריס שרי היכא דאסמיק אסור דהא אלינא דמ"ד גומרי מצמית צמתי אסור על כרחך צריכין לחלק דאסיר משום דאסמיק [ו] וע"י תחיכה אי אפשר שהיה יולא כולו ועוד מדמייתי בסמוך האי חלא דחליט חדא זימנא מכלל דעד השתא איירי בחלא ממש ולשון אחר שפירש חלא שחולטים אותו בו אחר צלייתו והוא נסחט לתוכו קשה דאית לן למימר דאי חלייה אסור איהו נמי אסור כדמסקינן בכל הבשר (שם קיא.) גבי כבד שהבאתי למעלה ועוד דהתם משמע שהחלא מצמית ולא מפליט וגרלה לר"י כמו שפירש ריב"א בשם ה"ג דבבשר אי איירי ומנהג הוא כשנותנים בשר אי לתוך החומץ ואינו שוהה בתוכו [ז] לא מפליט מידי ונצמת הדם בתוך הבשר והכל מותר דאכתי לא פירש הדם וכי שוהה בתוכו עד דאסמיק נעקר ממנו הדם ונפלט לתוכו והיינו דקאמר אומצא דאסמיק שנשתהה בחומץ עד דאסמיק הוא [ח] וחלייה אסור אבל אי לא אסמיק שרי והיינו דכל הבשר [ט] בדלא איתתי [י] ורבינא כי לא אסמיק נמי חלייה אסיר סבירא ליה אפילו לא איתתי בגו חלא אלא פורתא הוא נפלט מחמת השורייקי מיהו לא כ"כ שתהא הבשר נאסר בפליטה מועטת כזו ורב אשי מגמע מגמע גמועי כמסקנא דכל הבשר דחלייה נמי שרי [יא]: וגרסינן

מידב דייבי נימא מסייע ליה [ו] אהלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו קורעו לאחר בישולו ומותר מ"ט לאו משום דאמרינן כבולעו כך פולטו שאני לב דשיע (איני) והא רבין סבא טפליה ההיא בר גוזלא לרב ואמר ליה אי מעלי טפליה הב לי ואיכול ההיא בסמידא [ז] דמפריר והא רבא איקלע לבי ריש גלותא וטפלו ליה בר אווזא אמר אי לא דחזיתיה דזיג כזווזא חיורא לא אכלי מיניה ואי סלקא דעתך כבולעו כך פולטו מאי אירייא כי לא זיג אפילו כי לא זיג נמי התם בחיורתא דשריר והילכתא [ח] דסמידא בין אסמיק בין לא אסמיק שריא דחיורתא אי זיג כזווזא חיורא שריא אי לא אסיר דשאר קמחים אסמיק אסור לא אסמיק שרי האי מולייתא מאן דאסר אפילו פומא לתחת ומאן דשרי אפילו פומא לעיל והילכתא [ג] מולייתא שרי אפילו פומא לעיל [ט] אומצא ביעי ומיזרקי פליגי בה רב אחא ורבינא בכל התורה כולה רב אחא לחומרא ורבינא לקולא והילכתא כרבינא לקולא לבר מהני תלת דרב אחא לקולא ורבינא לחומרא [י] והלכתא כרב אחא לקולא האי אומצא דאסמיק חתכיה ומלחיה אפילו לקדרה שרי שפדיה בשפודא שרי מידב דייב אחתיה אגומרי פליגי בה רב אחא ורבינא חד אסר וחד שרי מאן דאסר מצמית צמית ומאן דשרי מישאב שאיב והילכתא מישאב שאיב וכן ביעי חתכינהו ומלחינהו אפילו לקדרה שריין תלינהו בשפודא שריין מידב דייב אחתינהו אגומרי פליגי ביה רב אחא ורבינא חד אסר וחד שרי מאן דאסר מצמית צמית ומאן דשרי מישאב שאיב וכן מיזרקי חתכיה ומלחיה אפילו לקדרה שרי תלייה בשפודא בית השחיטה לתתאי שרי מידב דאיב אחתיה אגומרי פליגי רב אחא ורבינא חד אסר וחד שרי מאן דאסר מצמית צמית ומאן דשרי מישאב שאיב והילכתא מישאב שאיב [יא] האי אומצא דאסמיק חלייה אסיר רבינא אמר אפילו לא אסמיק נמי חלייה אסיר אי אפשר דלית בה שורייקי דמא אמר ליה מר בר אמימר לרב אשי אבא מגמע ליה גמועי אמר ליה מר בר אמימר לרב אשי אבא [יב] האי חלא דחליט ביה חדא זימנא תו לא תאני חליט ביה מאי שנא מחלא מתמהא דחלטינן ביה התם איתיה לקיוהא

מידב דייבי. לפי שכשנתלה בתנור ופי בית שחיטתו למטה הדם יולא דרך חלל הלואר שקורין פורליל"א ושותת דרך בית שחיטה: **לאחר בישולו.** קס"ד לאחר בישולו אלי קאמר דאלי נמי קרי בישול כדכתיב בדברי הימים (ב לה) ובשלו הפסח באש כמשפט: **דשיע.** ולא בלע ואפילו בקדירה נמי שרי ואף על גב דליכא למימר כך פולטו: **טפליה.** בעיסה שקורין פשטיד"א: **אי מעלי טפליה.** אם יש טעם יפה בלחם: **הב לי דאיכול.** וסייעתא לרבה: **בסמידא.** בעיסה של סלת ואינה נדבקת כל כך ונפרכת מאליה והדם יולא ממנה: **דמיפריר.** לשון פירורין: **ואי לאו דחזיא.** לחם: **דזיג.** (ו) לשון זכוכית לבן ולבול מראה מוהל הבשר שזב בלחם: **כי זווז חיורא.** לרוף שאין בו אדמימות דם ואי לא לא אכל מיניה: **בחיורתא.** קמח נקייה כעין שלנו שאינה סולת: **דשריר.** קשה ואינו פולטו: **דסמידא.** דאמר לעיל דמיפריר: **בין אסמיק.** מוהל שבתוך הלחם בין לא אסמיק שרי שהדם ודאי יולא ואודם זה ודאי לא דמות דם הוא: **והילכתא מולייתא שריא ואפילו פומא לעיל.** כשהיא תלויה בתנור ואע"ג דעכשיו אין נקב לצאת הדם שרי כבולעו בשר החיצון כך פולטו וחוזר האור שואבו: **אומצא ביעי ומיזרקי.** אומצא דאסמיק חתיכות בשר איסקנטור"א בלע"ז וכן ביצי זכר דאסמיק וכן מיזרקי חוטין גסין שהן וריזין שבבית השחיטה: **פליגי בה.** כדמפרש פלוגתייהו לקמיה דאמחיה אגומרי: **כלל הסורה אולה.** כל היכא דחזית פלוגתייהו ואיתמר סתמא חד אמר לקולא וחד אמר לחומרא ולא פירש מי המיקל ומי המחמיר דע שרב אחא לחומרא ורבינא לקולא והלכתא בכולן כדברי המיקל: **מידב דייב.** ושפיר דמי אף במלח מעט בתורת צלי: **למחו.** ודמו נבלע בו: **שאיבי ליה.** שואבים את הדם: **חלייה.** מוהל היולא ממנו כשחותכו. ליסנא אחרינא שחולטין אותו בחומץ לאחר צלייתו ודמו נסחט לתוכו: **אסמיק חלייה אסיר** לא גרס **הוא וחלייה.** (ג) ורב אחא קאמר לה דמיקל ובחלייה מודי דאסיר: **מגמע לה.** לההוא חלא: **חלא.** חומץ דחלט ביה אלי האידנא כדי להוליא דמו לא חליט ביה זימנא אחריתי לפי שאין בו כח עוד: **מהמהא.** חלא מעיקרו דחלטינן ביה: לקיוהא

שאני לב דשיע. לריב"ל דדוקא לגבי דם דסמיך אמרינן דשיע אבל לענין שמנונית דליסורא לא דמפעפע ולא אמרינן שיע ולהכי גבי נב לא קתני שאוסר ואינו נאסר כדקתני [ד] גבי כבד והתם טעמא לאו משום דשיע אלא אידי שהיא טרודה לפלוטו לא בלעה [א] ומיהו אור"י בשם ר"ת דהא דמסקינן שאני לב דשיע דיחויא בעלמא הוא [ב] וכרבה פסקינן בסמוך דמולייתא שריא [ג]:

טפלו ליה בר אווזא. פירש בקונטרס דהיינו פשטיד"א ואומר ר"ת וריב"א דלשון טפל לא משמע הכי דמשמע דהיינו טיתה כמו בנות עשיריס טופלות אותן בסולת (לעיל דף מג.) ועוד דבפשטיד"א לא אמרינן כבולעו כך פולטו דחזינן דלא פלטי שמקום מושבם יבש בתנור [ד] על כן נראה דהיינו מה שרגילים לטוח בעיסה בצלילתה רכה ורגילים לעשות סביב קורקבנים ובני מעיים שמשימין אותם בשפוד וטחין סביבותן בעיסה רכה כעין פרפיי"ש: **מאן דאסר אפילו פומיה לתחת.**

אף על גב דאמרינן לעיל שאני בית שחיטה דמחלחל ושרי אף על גב דלא אמרינן כבולעו כך פולטו שאני התם שהחלל רחב ביותר ולא דמי לפומא דמולייתא: **וכן ביעי.** פי' בקונטרס דאסמיקו ובתוס פי' כן משום דפירש רבינו חננאל דאיכא עלייהו קרמא דאסור משום דמא דבאמרינן בגיד הנשה (חולין צג.) ה' קרמי הוו דביעי כו' משום דמא: **אסמיק** חלייה **אסור.** פירש בקונטרס מוהל היולא ממנו כשחותכו ולא גרסינן הוא וחלייה וקשה לר"י דהיכי דמי אי נגלה בשר כל צרכו אף המוהל מותר דלא גרע ממלחיה דאמרינן לעיל דאפילו לקדירה שפיר דמי ואי לא נגלה כל צרכו אמאי בשר מותר מדלא גריס הוא משמע דבעי למימר דבשר שרי ותימה למה יהא מותר [ה] אע"ג דדם האבריס שרי היכא דאסמיק אסור דהא אלינא דמ"ד גומרי מצמית צמתי אסור על כרחך צריכין לחלק דאסיר משום דאסמיק [ו] וע"י תחיכה אי אפשר שהיה יולא כולו ועוד מדמייתי בסמוך האי חלא דחליט חדא זימנא מכלל דעד השתא איירי בחלא ממש ולשון אחר שפירש חלא שחולטים אותו בו אחר צלייתו והוא נסחט לתוכו קשה דאית לן למימר דאי חלייה אסור איהו נמי אסור כדמסקינן בכל הבשר (שם קיא.) גבי כבד שהבאתי למעלה ועוד דהתם משמע שהחלא מצמית ולא מפליט וגרלה לר"י כמו שפירש ריב"א בשם ה"ג דבבשר אי איירי ומנהג הוא כשנותנים בשר אי לתוך החומץ ואינו שוהה בתוכו [ז] לא מפליט מידי ונצמת הדם בתוך הבשר והכל מותר דאכתי לא פירש הדם וכי שוהה בתוכו עד דאסמיק נעקר ממנו הדם ונפלט לתוכו והיינו דקאמר אומצא דאסמיק שנשתהה בחומץ עד דאסמיק הוא [ח] וחלייה אסור אבל אי לא אסמיק שרי והיינו דכל הבשר [ט] בדלא איתתי [י] ורבינא כי לא אסמיק נמי חלייה אסיר סבירא ליה אפילו לא איתתי בגו חלא אלא פורתא הוא נפלט מחמת השורייקי מיהו לא כ"כ שתהא הבשר נאסר בפליטה מועטת כזו ורב אשי מגמע מגמע גמועי כמסקנא דכל הבשר דחלייה נמי שרי [יא]: וגרסינן

לקיוהא דפירא כו'. רבינא אמר אע"ג דלא אסמיק חיליה אסור, אי אפשר דלית ביה שורקי דדמא. וקיי"ל כרבינא ולחומרא.

רבינו חננאל

ואתינן נמי לסיועי מהא דתנן הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו קורעו לאחר בישולו ומותר. ודחינן שאני לב דשיע, כלומר הלב סתום הוא ואינו פולט הדם שבתוכו, וכי קרע ליה לאחר בישולו מוצאו בתוכו ומשליכו ומותר. וגרסינן בכריתות פ' דם שחיטה בבהמה אמר רבי זירא אמר רב לא שנו הלב קורעו לאחר בשולו ומותר אלא בלב עוף הואיל ואין בו כזית דם, אבל לב בהמה דיש בו כזית דם אסור וחייבין עליו כרת. וקאמר רב בדם דאתי בלב מבחוץ דאמר רבי זירא אמר רב בשעה שהנשמה יוצאה משריף. כלומר מגמע כדגרסינן בקיבת עולה כהן שדעתו יפה שורפה חיה. ואמריגן איני דמלייתא שריא דאמרינן כבולעו כך פולטו **והא רבין.** פי' שם חכם, **טפל בר** גוזלא לרב ואמר **ליה אי מעלי טפלאיה הב לי ואיכול.** ודחינן **התם בסמידי** דאיפרר מלשון פירורין. **והא רב** איקלע **לבי** ריש **גלותא וטפלו ליה בר** אווזא ואמר אי לאו דחזיתיה דזיג כי זוגא חיורא לא אכלי, ואי ס"ד דאמרי' כבולעו כך פולטו, מאי אריא זיג אפילו לא זיג נמי. ושנינן **התם בחיורתא** דקריר. הלכך דסמידא בין אסמיק בין לא אסמיק שרי, דחיורתא זיג שרי, לא זיג אלא יש בו אדמומית אסור. דשאר קימחא אסמיק אסור, לא אסמיק שרי. **והא** מליתא שריא ואפילו פומא לתחת אמרי מידב דאיב, והילכתא מליתא שריא ואפילו פומא לעיל. ודוקא צלי כעין הפסח בתנור אבל שלוק לא. **אומצא ביעי ומזרקא פליגו בה רב אחא ורבינא בכל התורה כולה רב אחא כו'.** אומצא **דאסמיק** פי' חתיכה של בשר שהאדימה חתכיה ומלחיה אפילו לבשלה בקדרה מותר. שפדיה בשפודא מידב דאיב. אחתיה אגומריה מישב שאיב וכן הלכה. **ביעי**

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אי לאו דמזיא לגלסס דזיג כי זווזא חיורא לשון זכוכית וכו' שזב בלחם לרוף שאין בו כל"ל והד"ה: (ב) ד"ה אסמיק וכו' דרב אחא:

גליון הש"ם

גמ' שאני לב דשיע. מלשון הכתוב (יחזק' טז) לא רוחלת למשפט:

לעזי רש"י

פורציל"א. חלל הצוואר. פשטידה"א. פשטידה. אישקנטור"א [שנקטירו"ר]. רווי-דם.

מוסף רש"י

שאני לב דשיע. בשרו אינו נאסר שהלב חלק הוא ואינו בולע (חולין קס.).

מוסף תוספות

א. לא שנא דם ולא שנא שמנונית. תוס' שאנן. ב. [ו]אין לסמוך על זה לעשות מעשה. תוס' חולין קט. ג. דשייך ביה כבולעו כך פולטו שהדם נופל לחוץ אבל בקדרה אסור ולא אמרינן דשיע ולא בלע. שם. ד. בלא לחלוחית שומן ושום דבר. תוס' שאנן. ה. הלא חי בלא שום פליטה משמע לעיל דאסור. שם. ו. שהרי בא הדם ממקום אחר וכנוס בתוכו. שם. ז. עד דאסמיק. שם. ח. ה"ג בפר"ח. שם. ט. שהיא להצמית היינו. שם. י. עד דאסמיק. שם. יא. דלא פליט כלל אלא צמית. שם.

רבינו חננאל (המשך)

פירוש ביצים בקרמייהו חתכינהו ומלחינהו אפילו לקדרה שריין. **חתכנהו ותלנהו** בשפודא שריין דמידב דאיבן. **אחתינהו אגומרי** הילכתא מישב שייבן ושרו. **מזרקי** חתכינהו בדופקא ומלחינהו אפי' לקדרה שריאן. תלנהו בשפודא בית שחיטה לתתאי, מידב דייבי ושרי. אגומרי. משב שייבן ושרי. **האי אומצא אסמיק הוא וחליה אסור. לא אסמיק הוא וחליה שרי. אמר מר בר אמימר** אבא חלה דהוה חליט חדא זימנא לא הוה חליט ביה זימנא אחרינא. ומאי שנא מחלא תמהא התם איתא

מסורת הש"ם

(ו) חולין קט. [כריתות כב.], (ז) [ז"ל הענין ערך סמד פי' ר"ח מלשון פירורין ואנו שונין לאיפרד בלע"ז מלשון ויפרדון], (ח) חולין לג.; (ט) [תרומות פ"י מי"ג],